Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

8. května 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitele – Smlouvy o spotřebitelském úvěru – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Článek 3 odst. 1 – Ujednání o zesplatnění úvěru před původně sjednaným datem – Soudní přezkum – Neexistence vnitrostátní právní úpravy upravující ujednání o zesplatnění úvěru před původně sjednaným datem – Kritéria pro posouzení zneužívající povahy“

Ve spojených věcech C-6/24 a C-231/24,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Juzgado de Primera Instancia no 8 de La Coruña (Soud prvního stupně č. 8 v A Coruñi, Španělsko) ze dne 19. prosince 2023 a 26. února 2024, došlými Soudnímu dvoru dne 4. ledna a 26. března 2024, v řízení

Abanca Corporación Bancaria SA

proti

WE (C-6/24),

VX (C-231/24),

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení: S. Rodin (zpravodaj), předseda senátu, N. Piçarra a N. Fenger, soudci,

generální advokát: D. Spielmann,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Abanca Corporación Bancaria SA: M. Á. Cepero Aránguez, J. M. Martínez Gimeno a M. C. Vendrell Cervantes, abogados,

– za španělskou vládu: P. Pérez Zapico, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: španělština.

– za Evropskou komisi: I. Galindo Martín a P. Kienapfel, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 3 odst. 1 a článku 7 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi Abanca Corporación Bancaria SA, bankovní institucí založenou podle španělského práva, a spotřebiteli WE ve věci C-6/24 a VX ve věci C-231/24 ve věci C-231/24 ve věci údajně zneužívající povahy ujednání o zesplatnění úvěru před původně sjednaným datem, obsaženého ve smlouvách o osobním úvěru uzavřených mezi těmito účastníky řízení.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

4 Článek 4 této směrnice stanoví:

„1. Aniž je dotčen článek 7, posuzuje se zneužívající povaha smluvního ujednání s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.

2. Posouzení nepřiměřené povahy podmínek se netýká ani definice hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti ceny a odměny službám nebo zboží dodávaným jako protiplnění, pokud jsou tyto podmínky sepsány jasným a srozumitelným jazykem.“

5 Článek 7 odst. 1 uvedené směrnice zní takto:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

Španělské právo

6 Článek 693 odst. 2 Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon 1/2000 o občanském soudním řádu) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, p. 575), ve znění Ley 42/2015 de reforma de la Ley 1/2000 (zákon 42/2015 o změně zákona 1/2000 o předčasné splatnosti dluhů placených podle splátkového kalendáře) ze dne 5. října 2015 (BOE č. 239 ze dne 6. října 2015), stanoví:

„Lze požadovat celou dlužnou částku jistiny a úroků za podmínek sjednaných ve smlouvě o sjednání půjčky zapsané do příslušného registru. Jedná-li se o půjčku nebo úvěr uzavřený fyzickou osobou, které jsou zajištěny zástavním právem k obytné nemovitosti nebo jejichž účelem je pořízení nemovitosti určené k bydlení, použijí se ustanovení článku 24 zákona 5/2019, který upravuje smlouvy o hypotečním úvěru, a případně článek 129a hypotečního zákona.“

7 Článek 24 Ley 5/2019 reguladora de los contratos de credito inmobiliario (zákon 5/2019 o úpravě smluv o hypotečním úvěru) ze dne 15. března 2019 (BOE č. 65 ze dne 16. března 2019) zní takto:

„1. Ve smlouvách o půjčce, u nichž je dlužníkem nebo ručitelem fyzická osoba a které jsou zajištěny zástavním právem nebo jiným věcným zajištěním k nemovitosti, nebo jejichž účelem je nabytí nebo zachování vlastnických práv k pozemkům nebo ke stávajícím či projektovaným nemovitostem určeným k bydlení, ztrácí dlužník právo na lhůtu a dochází k předčasné splatnosti smlouvy, pokud jsou splněny následující kumulativní podmínky:

a) dlužník je v prodlení s platbou části dlužné jistiny nebo úroků;

b) výše splatných a neuhrazených měsíčních splátek se rovná alespoň:
   i. třem procentům poskytnuté jistiny, pokud k prodlení dojde v první polovině doby trvání úvěru. Tato podmínka se považuje za splněnou, pokud splatné a neuhrazené měsíční splátky odpovídají nezaplacení dvanácti měsíčních splátek nebo takového počtu měsíčních splátek, který značí, že dlužník neplnil svůj závazek po dobu nejméně dvanácti měsíců;
   ii. sedmi procentům poskytnuté jistiny, pokud k prodlení dojde v druhé polovině doby trvání úvěru. Tato podmínka se považuje za splněnou, pokud splatné a neuhrazené měsíční splátky odpovídají nezaplacení patnácti měsíčních splátek nebo takového počtu měsíčních splátek, který značí, že dlužník neplnil svůj závazek po dobu nejméně patnácti měsíců;

c) věřitel vyzval dlužníka, aby platbu uhradil, a poskytl mu k plnění lhůtu v délce nejméně jednoho měsíce a upozornil ho, že pokud tak neučiní, bude požadovat úplné splacení dlužné částky.

2. Od pravidel tohoto článku se nelze odchýlit smlouvami, které stanoví opak.“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

8 Ve dnech 5. července a 15. září 2022 uzavřeli WE a VX se společností Abanca Corporación Bancaria smlouvu o osobním úvěru v prvním případě ve výši 10 600 eur na dobu pěti let a v druhém případě ve výši 6 000 eur na dobu osmi let.

9 V souladu s ujednáním č. 13 všeobecných podmínek těchto úvěrových smluv (dále jen „sporné ujednání“) může bankovní instituce prohlásit úvěrovou smlouvu za splatnou před původně sjednaným datem, čímž se v případě prodlení se splácením stávají dlužné částky okamžitě splatnými.

10 Ve sporném ujednání je upřesněno, že prodlení se splácením se vyznačuje tím, že jsou kumulativně splněny tři podmínky. Zaprvé dlužník dluží část vypůjčené jistiny nebo úroků. Zadruhé výše splatných a neuhrazených měsíčních splátek činí alespoň 3 % vypůjčené jistiny, dojde-li k prodlení se splácením v první polovině doby trvání úvěru, nebo alespoň 7 % této jistiny, dojde-li k prodlení se splácením ve druhé polovině doby trvání úvěru. Zatřetí dlužník musí být bankovní institucí vyzván, aby dlužné částky uhradil ve lhůtě jednoho měsíce.

11 Poté, co společnost Abanca Corporación Bancaria prohlásila v souladu se sporným ujednáním v úvěrových smlouvách úvěr za splatný, podala k Juzgado de Primera Instancia no8 de La Coruña (Soud prvního stupně č. 8 v A Coruñi), který je předkládajícím soudem, dva návrhy na vydání platebního rozkazu, a to vůči WE a VX.

12 Předkládající soud vyjadřuje pochybnosti o souladu sporného ujednání se směrnicí 93/13 s ohledem na rozsudky ze dne 14. března 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, bod 73), a ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60, body 66 a 67), v nichž Soudní dvůr rozhodl, že mezi skutečnosti, které mohou být zohledněny při posuzování zneužívající povahy takového ujednání, patří existence prostředků ve vnitrostátní právní úpravě, které spotřebiteli umožňují vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky, což podle španělského práva v případě takových smluv o osobním úvěru, jako jsou smlouvy dotčené ve věci v původním řízení, neplatí. Sporné ujednání obsažené v těchto smlouvách nicméně tuto možnost dlužníkovi nabízí, podobně jako to stanoví vnitrostátní právní úprava použitelná na smlouvy o hypotečním úvěru. Kromě toho si klade otázku, zda taková lhůta jednoho měsíce na vyrovnání záporného zůstatku úvěru, jako je lhůta stanovená v tomto ujednání, je dostatečná k tomu, aby spotřebiteli skutečně umožnila vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo poté, co byla prohlášena, ji zbavit účinků.

13 Za těchto okolností se Juzgado de Primera Instancia no 8 de La Coruña (soud prvního stupně č. 8 v A Coruñi, Španělsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je v souladu s čl. 3 odst. 1 a článkem 7 směrnice Rady 93/13 […] smluvní ujednání o zesplatnění úvěru před původně sjednaným datem, které stanoví možnost se předčasné splatnosti úvěru v určité lhůtě vyhnout nebo jí zabránit, anebo musí být taková možnost stanovena ve zvláštním vnitrostátním předpisu?

2) V případě kladné odpovědi na předchozí otázku, jaká lhůta by byla přiměřená?“

14 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 26. dubna 2024 byly věci C-6/24 a C-231/24 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K předběžným otázkám

K první otázce

15 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor,

jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska je na Soudním dvoru, aby případně přeformuloval otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 7. listopadu 2024, ERB New Europe Funding II, C-178/23, EU:C:2024:943, bod 26 a citovaná judikatura).

16 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že v rámci původních řízení předkládající soud přezkoumal i bez návrhu případnou zneužívající povahu sporného ujednání, jehož uplatnění vedlo k podání návrhů na vydání platebního rozkazu, které mu byly předloženy. Tento soud se netáže na existenci soudních prostředků zabraňujících dalšímu používání zneužívajících ujednání s ohledem na článek 7 směrnice 93/13, ale na samotnou kvalifikaci těchto ujednání jako zneužívajících ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13.

17 Za účelem poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu je tedy třeba mít za to, že podstatou první otázky tohoto soudu je, zda čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely posouzení případné zneužívající povahy ujednání o zesplatnění úvěru před původně sjednaným datem obsaženého ve smlouvě o osobním úvěru může být zohledněna skutečnost, že toto ujednání umožňuje spotřebiteli vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky, anebo zda je třeba, aby tato možnost byla stanovena v právní normě vnitrostátního práva vztahující se zvláště na smlouvy o osobním úvěru.

18 K zodpovězení této otázky je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, co se týče vyjednávací síly i úrovně informovanosti [rozsudek ze dne 18. ledna 2024, Getin Noble Bank a další (Přezkum zneužívající povahy ujednání z úřední povinnosti), C-531/22, EU:C:2024:58, bod 63].

19 Podle čl. 3 odst. 1 této směrnice je smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z této smlouvy, v neprospěch dotyčného spotřebitele, přičemž podle čl. 6 odst. 1 uvedené směrnice není takové zneužívající ujednání pro tohoto spotřebitele závazné.

20 V tomto kontextu a za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele uvedené v článku 38 Listiny základních práv Evropské unie má vnitrostátní soud povinnost posoudit zneužívající povahu smluvního ujednání spadajícího do působnosti směrnice 93/13 i bez návrhu a odstranit tak nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu. V tomto ohledu čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13 jako celek definují obecná kritéria umožňující vnitrostátnímu soudu posoudit zneužívající povahu smluvních ujednání, na která se vztahují ustanovení této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, body 74 a 75).

21 Odkazem na pojmy „poctivost“ a „významná nerovnováha v právech a povinnostech stran“, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele, ustanovení čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 pouze abstraktně definuje prvky, které dávají smluvnímu ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, zneužívající povahu (rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, bod 76).

22 Pokud jde o otázku, za jakých okolností je způsobena významná nerovnováha „v rozporu s požadavkem poctivosti“, vnitrostátní soud musí s ohledem na šestnáctý bod odůvodnění směrnice 93/13 za tímto účelem ověřit, zda prodávající nebo poskytovatel, který jedná se

spotřebitelem poctivě a přiměřeně, mohl rozumně očekávat, že by spotřebitel s takovým ujednáním souhlasil po předchozím individuálním vyjednávání (rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, bod 78).

23 Kromě toho z čl. 4 odst. 1 této směrnice vyplývá, že zneužívající povaha smluvního ujednání musí být posuzována s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání uvedené smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází (rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, bod 79).

24 V bodě 66 rozsudku ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), který se netýkal smlouvy o osobním úvěru, ale smlouvy o dlouhodobém hypotečním úvěru, Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že za účelem určení, zda smluvní ujednání způsobuje významnou nerovnováhu v neprospěch spotřebitele ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13, musí vnitrostátní soud především zkoumat, zda právo poskytovatele rozhodnout o splatnosti celého úvěru závisí na tom, že spotřebitel nesplní závazek, který má zásadní význam v rámci daného smluvního vztahu, zda je toto právo stanoveno pro případy, kdy je takové nesplnění závazku dostatečně závažné vzhledem k délce trvání a k výši úvěru, zda se toto právo odchyluje od právní úpravy, která se použije v dané oblasti v případě chybějících zvláštních smluvních ustanovení, a zda vnitrostátní právo stanoví odpovídající a účinné prostředky, které spotřebiteli, pokud je vůči němu takové ujednání uplatněno, umožní, aby odvrátil účinky splatnosti úvěru.

25 Kromě toho v bodě 35 rozsudku ze dne 8. prosince 2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (C-600/21, EU:C:2022:970), Soudní dvůr upřesnil, že tato kritéria nemohou být chápána jako kumulativní či alternativní, nýbrž musí být chápána jako součást všech okolností, které provázely uzavření dotyčné smlouvy, jež musí vnitrostátní soud zkoumat při posuzování zneužívající povahy smluvního ujednání ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13.

26 V projednávané věci, jak uvádí předkládající soud, španělská právní úprava na rozdíl od smluv o hypotečním úvěru neupravuje ujednání o zesplatnění úvěru před původně sjednaným datem obsažená ve smlouvách o osobním úvěru. Sporné ujednání obsažené ve smlouvách o úvěru dotčených ve věcech v původních řízeních však stanoví pro spotřebitele prostředek, jak se vyhnout předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky tím, že uhradí zbývající dlužné částky z úvěru ve lhůtě jednoho měsíce od výzvy k plnění zaslané bankovní institucí, podobně jako to stanoví tato právní úprava smluv o hypotečním úvěru.

27 V souladu s judikaturou připomenutou v bodech 24 a 25 tohoto rozsudku přísluší vnitrostátnímu soudu, aby určil, zda ujednání o zesplatnění úvěru způsobuje významnou nerovnováhu v neprospěch spotřebitele ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 na základě různých kritérií, mezi něž patří existence odpovídajících a účinných prostředků umožňujících spotřebiteli vyhnout se uplatnění tohoto ujednání nebo odvrátit jeho účinky. Skutečnost, že prostředky umožňující dosáhnout takového výsledku jsou stanoveny samotným smluvním ujednáním o zesplatnění úvěru, a nikoli právní normou vnitrostátního práva vztahující se zvláště na smlouvy dotčené ve věci v původním řízení, je přitom irelevantní a v žádném případě nemůže učinit toto smluvní ujednání zneužívajícím ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13.

28 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely posouzení případné zneužívající povahy ujednání o zesplatnění úvěru obsaženého ve smlouvě o osobním úvěru může být

zohledněna skutečnost, že toto ujednání umožňuje spotřebiteli vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky, aniž je tato možnost stanovena v právní normě vnitrostátního práva vztahující se zvláště na smlouvy o osobním úvěru.

Ke druhé otázce

29 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že smluvní možnost poskytnutá tomuto spotřebiteli uhradit zbývající dlužné částky z úvěru ve lhůtě stanovené na jeden měsíc od výzvy k plnění zaslané bankovní institucí představuje odpovídající a účinný prostředek umožňující spotřebiteli vyhnout se uplatnění ujednání o zesplatnění úvěru u smlouvy o osobním úvěru nebo odvrátit jeho účinky.

30 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se pravomoc Soudního dvora v této oblasti vztahuje na výklad pojmu „zneužívající ujednání“, uvedeného v čl. 3 odst. 1 této směrnice a v její příloze, i na stanovení kritérií, která vnitrostátní soud může nebo musí použít při přezkumu smluvního ujednání s ohledem na ustanovení téže směrnice, přičemž je věcí tohoto soudu, aby s přihlédnutím k uvedeným kritériím rozhodl o konkrétní kvalifikaci předmětného smluvního ujednání v závislosti na okolnostech daného případu (rozsudek ze dne 8. prosince 2022, Caisse régionale du Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest, C-600/21, EU:C:2022:970, bod 38 a citovaná judikatura).

31 Co se týče sporného ujednání o zesplatnění úvěru obsaženého ve smlouvě o osobním úvěru v případě prodlení s úhradou splátky, musí předkládající soud především posoudit, zda právo prodávajícího či poskytovatele rozhodnout o splatnosti celého úvěru závisí na tom, že spotřebitel nesplní závazek, který má zásadní význam v rámci daného smluvního vztahu, zda je toto právo stanoveno pro případy, kdy je takové nesplnění závazku dostatečně závažné vzhledem k době trvání a výši úvěru, zda se toto právo odchyluje od právní úpravy, která se použije v dané oblasti, a zda vnitrostátní právo nebo smluvní ujednání stanoví odpovídající a účinné prostředky, které spotřebiteli umožňují vyhnout se uplatnění ujednání o zesplatnění úvěru nebo odvrátit jeho účinky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 66).

32 V bodech 47 a 48 rozsudku ze dne 25. ledna 2024, Caixabank (Promlčení nároku na vrácení poplatků za hypoteční úvěr) (C-810/21 až C-813/21, EU:C:2024:81), Soudní dvůr ohledně promlčecí lhůty v podstatě rozhodl, že k tomu, aby mohla být tato lhůta považována za slučitelnou se zásadou efektivity, musí být fakticky dostatečná k tomu, aby umožnila spotřebiteli připravit a podat účinný procesní prostředek k uplatnění práv, která mu vyplývají ze směrnice 93/13, a dále spotřebitel musí mít možnost seznámit se se svými právy před tím, než taková lhůta začne běžet nebo uplyne.

33 V projednávané věci ze žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že závazek, který dotyční spotřebitelé nesplnili, a sice splácení měsíčních splátek úvěru, je v rámci dotčeného smluvního vztahu podstatný a je dostatečně závažný vzhledem k době trvání a výši úvěru. Otázky předkládajícího soudu se omezují na posouzení přiměřenosti a účinnosti lhůty jednoho měsíce, která byla těmto spotřebitelům poskytnuta k tomu, aby se vyhnuly uplatnění ujednání o okamžité splatnosti dlužných částek z úvěru nebo aby odvrátili její účinky.

34 Podle předkládajícího soudu toto ujednání odpovídá ustanovení vnitrostátního práva, které se vztahuje na smlouvy o úvěru zajištěném zástavním právem k nemovitosti určené k bydlení nebo jejichž účelem je pořízení takové nemovitosti. Jeho cílem je tedy dosažení rovnováhy mezi všemi

právy a povinnostmi smluvních stran tohoto typu smluv. Toto ustanovení, a sice čl. 24 odst. 1 zákona 5/2019, stanoví, že ke zesplatnění úvěru může dojít pouze tehdy, poskytl-li věřitel dlužníkovi lhůtu alespoň jednoho měsíce, aby zjištěné prodlení se splácením napravil.

35 Za účelem posouzení, zda prostředek poskytnutý spotřebitel k tomu, aby se vyhnul předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátil její účinky, je odpovídající a účinný, může tudíž předkládající soud v rámci celkové analýzy existence významné nerovnováhy v neprospěch spotřebitele, kterou může ujednání o zesplatnění úvěru způsobit, zohlednit zejména okolnost, že lhůta k nápravě je fakticky dostatečná k tomu, aby umožnila spotřebiteli provést požadovanou platbu. V tomto ohledu je existence ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, která v rámci podobných smluvních vztahů stanoví takovou lhůtu ve prospěch dlužníka, zvláště relevantní skutečností.

36 S ohledem na výše uvedené úvahy je možné, že by vnitrostátní soud mohl mít případně za to, že lhůta jednoho měsíce od obdržení výzvy k plnění zaslané věřitelem, která je poskytnuta spotřebiteli ujednáním o zesplatnění úvěru, představuje odpovídající a účinný prostředek umožňující spotřebiteli vyhnout se uplatnění tohoto ujednání nebo odvrátit jeho účinky.

37 Na druhou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely posouzení případné zneužívající povahy ujednání o zesplatnění úvěru přísluší vnitrostátnímu soudu, aby ověřil odpovídající povahu a účinnost prostředků umožňujících spotřebiteli vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky, přičemž zejména zohlední faktickou dostatečnost lhůty, která je mu poskytnuta k požadované úhradě zbývajících dlužných částek z úvěru. V tomto ohledu představuje existence ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, která v rámci podobných smluvních vztahů stanoví takovou lhůtu ve prospěch dlužníka, zvláště relevantní skutečnost.

K nákladům řízení

38 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

1) Článek 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách

musí být vykládán v tom smyslu, že

pro účely posouzení případné zneužívající povahy ujednání o zesplatnění úvěru obsaženého ve smlouvě o osobním úvěru může být zohledněna skutečnost, že toto ujednání umožňuje spotřebiteli vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky, aniž je tato možnost stanovena v právní normě vnitrostátního práva vztahující se zvláště na smlouvy o osobním úvěru.

2) Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13

musí být vykládán v tom smyslu, že

pro účely posouzení případné zneužívající povahy ujednání o zesplatnění úvěru přísluší vnitrostátnímu soudu, aby ověřil odpovídající povahu a účinnost prostředků umožňujících spotřebiteli vyhnout se předčasné splatnosti úvěru nebo odvrátit její účinky, přičemž zejména zohlední faktickou dostatečnost lhůty, která je mu poskytnuta k požadované úhradě zbývajících dlužných částek z úvěru. V tomto ohledu představuje existence ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě, která v rámci podobných smluvních vztahů stanoví takovou lhůtu ve prospěch dlužníka, zvláště relevantní skutečnost.

Podpisy